

Perma-
cultuur
in je
Persoonlijke
& Sociale
leven

Looby Macnamara

vertaling: Lien De Coster

Uitgeverij Jan van Arkel

Permacultuur in je persoonlijke en sociale leven

Oorspr. titel: *People & Permaculture. caring and designing for ourselves, each other and the planet*

Permanent Publications 2012

© 2012 Louise Macnamara

© Nederlandse vertaling 2017, Uitgeverij Jan van Arkel

Vertaling: Lien De Coster

Eindredactie: Nicole Willemse, Heleen Gierveld

Omslagontwerp en opmaak binnenwerk: Karel Oosting

Trefwoorden: sociale permacultuur, ontwerpen, transitie, ecosysteem, zorg voor de mens, persoonlijke ontwikkeling, gemeenschap, mondiale schaal, verbinding, Grote Ommekeer, communicatie, samenleven, leven in overvloed.

Uitgeverij Jan van Arkel

www.janvanarkel.nl

© alle rechten voorbehouden

ISBN: 978-90-6224-028-9

Paperback, 336 pagina's

Inhoud

Voorwoord... 9
Introductie... 11

DEEL 1

Denken als een eco~systeem

Hoofdstuk 1: Op weg... 19

Wat is permacultuur?... 21
Ethiek... 23
Regeneratie... 27
Het randeffect... 30
Overvloeddenken... 32

Hoofdstuk 2: Lessen van de natuur... 35

Patronen... 37
Principes... 43
Systeemdenken... 52

Hoofdstuk 3: Ontwerp... 57

Iedereen ontwerpt... 59
Observatie... 60
Erosie en overvloed... 63
Beperkende factoren... 67
Zones... 70
Input en output... 72
Ontwerpweb... 73

DEEL 2

Diep naar binnen kijken

Hoofdstuk 4: Ons innerlijk landschap... 81

Het belang van zone 00... 83
Zelfobservatie... 84
Behoeftes... 86
Zelfbeeld... 87
Overtuigingen... 91
Patronen... 96
Randen en transitie... 100

Hoofdstuk 5: Op ons best... 103

Ons potentieel leven... 105

Effectief zijn... 105

Denkgereedschap... 109

Eerlijke broodwinning... 112

Echte weelde... 113

In je kracht staan & persoonlijk leiderschap... 116

Case study: Ontwerpen voor onszelf... 118

DEEL 3

Elkaar horen

Hoofdstuk 6: Communicatie... 125

Mensen observeren... 127

Beperkingen bij communicatie... 129

Assertieve communicatie... 132

Communiceren met mededogen... 134

Gewoon luisteren... 138

Feedback geven en ontvangen... 140

Conflict... 144

De vrede herstellen... 147

Hoofdstuk 7: Een-op-een relaties... 149

De grens tussen onszelf en anderen... 151

Voedende relaties ... 151

Steun geven en ontvangen... 153

Stellen... 155

Ouders... 158

Vrienden... 160

Hoofdstuk 8: Werken in groepen... 163

Synergie en entropie... 165

Groepen als tuinen... 165

Groepsstructuur... 166

Rollen in groepen... 169

Groepsleven... 172

Vergadermethodieken ... 175

Besluitvorming... 179

Facilitatie... 182

Case study: Ontwerpen met anderen... 184

DEEL 4

Samen leven

Hoofdstuk 9: Ons cultureel landschap... 193

- Observatie van culturen... 195
- Problemen in de samenleving... 197
- Het Integraal Model... 199
- Culturele conditionering... 200
- Culturele identiteiten... 202
- Sociale systemen ... 205

Hoofdstuk 10: Samenleven in overvloed... 207

- Overvloed in de samenleving... 209
- Onderwijssystemen... 210
- Gezondheidssystemen... 214
- Generaties integreren... 218

Hoofdstuk 11: Positieve verandering... 223

- Cirkels van bezorgdheid en invloed... 225
- Transitiebeweging... 228
- Culturele verschuivingen... 232
- Leiderschap... 236

Case study: Ontwerpen voor grotere systemen... 240

DEEL 5

Verbinden met de wereld

Hoofdstuk 12: Ons mondiale landschap... 253

- Het grotere plaatje... 255
- Gelijkenissen en verschillen... 259
- Mondiale uitdagingen... 261
- Wereldwijde systemen... 263
- Regeneratieve ontwikkeling... 264

Hoofdstuk 13: Leren van anderen... 269

- Leren van andere culturen... 271
- Leren van onze voorouders... 275
- Zorgen voor toekomstige generaties... 277

Hoofdstuk 14: Natuurverbinding... 281

Het Werk dat Herverbindt... 283

Diepe ecologie... 285

Raad van alle Wezens... 286

Leren van de natuur... 288

Case study: Ontwerpen voor andere culturen... 291

DEEL 6

Onze toekomst aanvoelen

Hoofdstuk 15: Ontwerpen... 299

Manifestatie door ontwerp... 301

Ontwerpweb... 302

Hoofdstuk 16: De weg vervolgen... 317

Reflectie... 319

Verder gaan... 321

Manifest voor de mensheid... 324

Slotwoord... 327

Samenvatting principes ... 328

Dankwoord... 329

Over de auteur en de vertaler... 331

Noten... 332

Index... 334

Voorwoord

Dit boek lezen is alsof je een landkaart voor de toekomst in je handen houdt. Gebruik wat je eruit leert en – je bent gewaarschuwd – je leven zal nooit meer hetzelfde zijn. Je wordt co-creator van een prachtige nieuwe wereld.

Ben je klaar voor een wereld van overvloed, schoonheid en harmonie? De reis erheen kan hobbelig zijn in het begin en de weg vol uitdagingen, maar ik moedig je aan om de eerste stap te zetten. Dat is de moeilijkste. Daarna zul je ondervinden dat het leven zijn poorten voor je opent en dat je er alleen maar doorheen hoeft te lopen. Behoud je gevoel voor humor en zie het als deel van je groei wanneer de dingen niet precies lopen zoals je had gedacht. Trek een jaar uit en kijk dan hoe het voelt wanneer er steeds meer verbinding in je leven komt.

Permacultuur leert ons zoveel over het leven; door de principes toe te passen op ons leven kunnen we elk probleem omzetten in een oplossing. Heb oog voor de marges, daar zijn de meest bijzondere ideeën te vinden. Het is net zo in het leven; zoek de grenzen op want daar tref je de grootste innovaties. Waar twee ecosystemen elkaar raken, heerst de meeste creatieve activiteit – geen van beide leeft in isolatie. Ze worden allebei een voedingsrijke soep, vol ingrediënten die anders nooit bij elkaar zouden komen. Vanaf het moment dat ze dat wel doen, ontstaat er een weelde aan nieuw leven. Het is niet anders in onze levens, wanneer we in contact komen met een levensstijl die anders is dan de onze. Dat is het moment waarop we het andere leven kunnen verwerpen of de twee vormen van leven kunnen samenbrengen zodat iets groters kan ontstaan. De twee kunnen co-creators van een nieuwe wereld worden. Wanneer dat gebeurt, werpt de onwaarschijnlijke alliantie z'n vruchten af.

We zijn een nieuwe wereld aan het scheppen. In deze wereld komen mensen en de planeet op de eerste plaats. Daarin gaat de Aarde ons allen aan en worden we als mensheid een groot samenwerkingsverband. Stel je onze Aarde voor als een grote pot met goud. Elke keer als we met anderen co-creëren, voegen we iets toe aan de pot en raakt hij gevuld met al wat we laten groeien, zowel op het land als in onze zielen. Wat opmerkelijk is, is dat de pot zelf ook groeit; hoe meer we in de pot stoppen, hoe groter hij wordt en hoe meer er te delen is met anderen. Permacultuur in de brede zin van het woord is het grootste werkgelegenheidsplan ter wereld. Door overvloed te creëren, dragen we bij aan de levens van iedereen om ons heen en van hen die na ons komen. Elk zaadje dat we planten zal groeien en een geschenk zijn voor vele toekomstige generaties. Kun je iets mooiers bedenken?

Ik heb de permacultuurprincipes toegepast op mijn werk en mijn leven en, geloof me, ze werken! Wanneer ik mezelf eraan herinner te zoeken naar de oplossing in het probleem, vind ik een uitweg. Ik ben een advocaat, een advocaat die van de Aarde houdt. Mijn reis begon toen ik besliste dat de Aarde een goeie advocaat nodig heeft en dat we een legale verplichting van zorg kunnen creëren. Nu breng ik over de hele wereld nieuwe wetten tot stand, aardewetten genoemd, die mensen en de planeet op de eerste plek zetten. Ik verander de spelregels – want dat is uiteindelijk wat wetgeving is – de regels van het spel dat leven heet. De Aarde heeft recht op leven en we kunnen allemaal bijdragen door het land onder onze voeten te voeden. Wanneer we anders gaan denken over ons leven, komen we op een punt waarop we begrijpen dat alles onderling verbonden is. Een paar jaar geleden werd ik op een dag wakker met dit besef en het heeft mijn manier van kijken voorgoed veranderd.

Als kind was ik doodsbang om door een bij gestoken te worden; nu ben ik dol op ze! Ze zijn de dragers van leven. We kunnen als bijen zijn, letterlijk en figuurlijk zaaien en bestuiven. Wanneer we dat doen, kunnen nieuwe manieren van leven en denken razendsnel evolueren. Neem je tijd om gewoon met de Aarde te zijn en je zult merken dat er zoveel te ontdekken is door simpelweg naar de natuur te kijken om wijsheid op te doen; als iemand de spelregels van het leven kent, is het de Aarde wel. Door tijd door te brengen met de natuur raken we beter afgestemd op haar ritmes en haar liefdeslied. Ik verwonder me telkens wanneer ik de geluiden van de natuur hoor; niet een ervan is vals. Wanneer we ons afstemmen op de natuur beginnen we mee te wiegen op de vibratie van het leven zelf. Het is een heel andere melodie dan diegene die we tot nu toe hebben gekend. Ze schept perfecte harmonie en uit harmonie komt geluk voort.

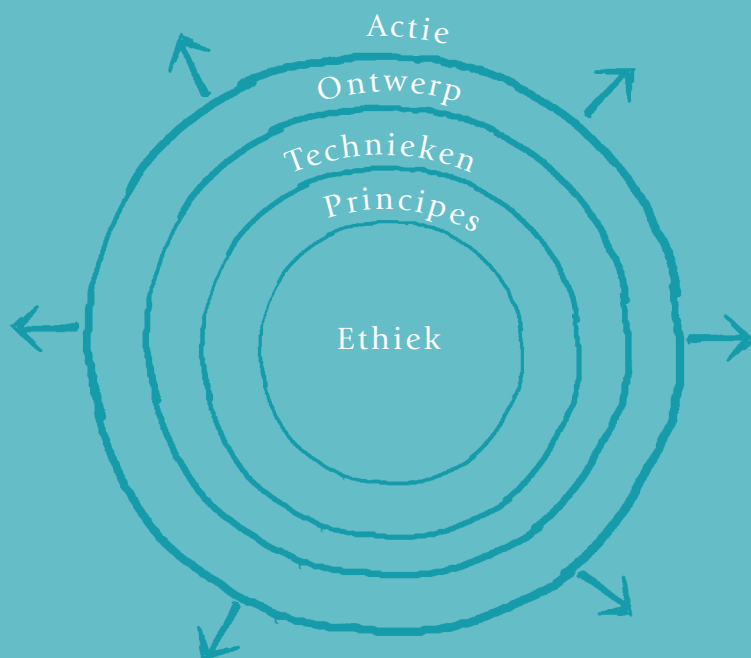
Ik heb een beeld van een Tuin van Eden waarin ieder van ons geniet van een nieuwe wereld. Dat visioen is gevuld met een grote liefde voor alle levende wezens. Ik zie een wereld vol overvloed voor ons allen, een wereld waarin mensen en de planeet geliefd zijn en de vrijheid hebben om te zijn. Dit is een wereld waarin gezondheid en welzijn prioriteit zijn. Als dit gebeurt, worden we allemaal één – een ademend organisme dat zoemt van liefde. Ik kan het geluid bijna horen.

Permacultuur in je persoonlijke en sociale leven is een pad naar deze nieuwe wereld. Het zal inderdaad je leven veranderen als je de wijsheid ervan absorbeert en de technieken toepast. Het zal je persoonlijke en professionele relaties verbeteren en je helpen betere projecten te ontwerpen. Het is een grote stap vooruit binnen het permacultuur denken en een waardevolle toevoeging aan ieders bibliotheek. Dat het je balans en vervulling mag brengen en je de kracht mag geven om een nog betere advocaat van de Aarde te worden.

Polly Higgins

Advocaat van de Aarde, auteur van Eradicating Ecocide

Op weg

Dit hoofdstuk introduceert permacultuur als nieuw denkkader dat aloude wijsheden, natuurlijke patronen en onze aangeboren vermogens omvat. Kijken door een permacultuurbril begint met observatie van de natuur. Er zijn onderliggende manieren van denken die op elk systeem toegepast kunnen worden en op een unieke manier bruikbaar zijn in elke individuele situatie. Het boek zit vol met voorbeelden die laten zien hoe permacultuur in actie omgezet kan worden. Eerst worden de grenzen van permacultuur afgebakend en gaat het over de geschiedenis, de toekomst en de ethiek, die laatste vormt de kern. Het laatste deel van dit hoofdstuk verbindt permacultuur met de grotere visie voor een positieve toekomst.

Wat is permacultuur?

Het doel van permacultuur is om harmonie met onszelf, elkaar en de planeet te creëren. De duurzaamheid die Bill Mollison en David Holmgren,¹ de grondleggers van permacultuur, beschreven, was niet per se nieuw: er zitten wijsheden in die voor onze voorouders vanzelfsprekend waren. Veel hiervan is ondergesneeuwd door onze honger naar groei en winst, waarbij economisch gewin de boventoon voert en we het belang van ecologisch evenwicht zijn vergeten.

Er zijn evenveel definities van permacultuur als er permaculturisten bestaan. Iedereen doet persoonlijke ervaringen op en ontwikkelt eigen manieren om permacultuur te gebruiken. Zo ontstaan verschillende gedachten, beelden, ideeën en gevoelens. En juist deze diversiteit brengt een enorme rijkdom. Toch zijn er deze overeenkomsten en sleutelementen:

Permacultuur:

- * gebruikt de natuur als gids
- * gaat uit van holistisch denken
- * is oplossingsgericht
- * is een ontwerpsysteem
- * is gebaseerd op samenwerking en verbinding
- * scheidt overvloed en harmonie

Het doel is om holistische systemen te scheppen die onze levenskwaliteit verhogen zonder de mens of de planeet te schaden. Aangeboren wijsheid, nieuwe technologieën en observatie van natuurlijke patronen staan ons daarvoor ter beschikking. Door te ontwerpen kunnen we gunstige verbindingen creëren, net zoals wanneer je schijnbaar lukrake woorden samenvoegt tot betekenisvolle zinnen.

Het zal tijd kosten om wereldwijd zelfvoorzienende systemen opnieuw te installeren, al zal de reis zelf ook vreugde brengen en ons voordeel bieden. Permacultuur heeft momentum en heeft zich razendsnel over de wereld verspreid, met mensen die niets liever willen dan verarming en vervuiling van land tegengaan en het willen herstellen. Talloze mensen hebben hun denken en levensstijl veranderd en zich omringd met overvloed.

Er is geen eenduidige blauwdruk die voorschrijft hoe daar te komen. Elke tuin en elke persoon is uniek en vraagt om een eigen individueel actieplan; een alom toepasbaar ontwerp bestaat niet. Permacultuur voorziet ons van een ethiek, die de kern vormt, principes die ons leiden, technieken die ons ondersteunen, methodologische stappen tijdens een ontwerpproces om onze doelen te bereiken, als ook een oproep tot actie. Deze aspecten vormen de rode draad door de verschillende delen van het boek.

Permanente cultuur

Permacultuur komt voort uit observatie van de natuur. Aangezien natuurlijke systemen het makkelijkste te kopiëren zijn naar de tuin, is dat waar tot nu toe de meeste aandacht naartoe is gegaan. Voedsel telen is een van de krachtigste en tastbaarste manieren om te verbinden met de Aarde en haar cycli en om een stap in de richting van een gezonder leven te zetten. Het leeuwendeel van kennis en ervaring ligt daarom op dit moment bij toegepaste systemen op het land.

Terwijl we over voldoende vaardigheden, hulpbronnen en technieken beschikken om op grote schaal voor de planeet te zorgen, groeit het besef dat er nog andere struikelblokken zijn, die we nog niet kunnen hanteren. Wat keer op keer opvalt, is dat we als mens het vermogen hebben om zelf positieve actie in de weg te staan, en dat geldt van een persoonlijk niveau tot aan het mondiale niveau. Zowel bij individuele projecten als bij gemeenschapsprojecten, op grote of kleine schaal, is het de dynamiek tussen mensen waar de onderneming mee staat of valt. Goedbedoelde projecten kunnen stilvallen als er niet voldoende aandacht naar de mensen gaat.

Permacultuur heeft een evolutie doorgemaakt: eerst waren er uitsluitend toepassingen op het land, toen werden mensen betrokken bij systemen op het land, en daarna werd gedacht over de onzichtbare structuren van gemeenschapsgroepen. De volgende evolutie brengt permacultuur in het hart van al onze menselijke systemen. Wellicht komt er een dag waarop denken op een systemische manier zo diep geworteld is in onze levenshouding en in ons gedrag dat het woord permacultuur overbodig wordt. Op eenzelfde manier zullen we misschien ons voedsel niet langer van het etiket 'biologisch' voorzien omdat het allemaal op die manier geteeld wordt.

Toepassingen van permacultuur

Sinds de jaren zeventig zijn overal ter wereld mensen aan het experimenteren met permacultuur. Dat gaat over veel meer dan leren om op een duurzame manier voedsel te telen, al is dit voor velen de eerste stap die verdere actie mogelijk maakt. Permacultuur biedt de kans de voordelen van elke situatie te vinden en oplossingen te creëren. Door holistisch te denken en de meest productieve en minst vervuilende opties te zoeken, kunnen we opbrengst voor onszelf creëren en hulpbronnen voor de toekomstige generaties veiligstellen. Dezelfde manier van denken kan even effectief toegepast worden op onze tuinen als op onze eigen levens en hoe we met anderen omgaan. Een permacultuurtuin is productief, gezond, levendig, dynamisch en zelfvoorzienend; de kenmerken van een natuurlijk systeem. Permacultuurmensen en -gemeenschappen kunnen deze eigenschappen evenzeer bezitten.

Permacultuur is tot nu toe ingezet voor het ontwerpen van levens, huizen,

tuinen, bedrijven, kleine landbouwbedrijven, boerderijen en ecodorpen. Het is gebruikt bij vredesinitiatieven in Palestina, na de aardbeving op Haïti en bij het opnieuw tot leven brengen van de bodem en de gemeenschap in New Orleans na orkaan Katrina. Het is toegepast in het midden van betonnen oerwouden, ingezet om woestijnen weer groen te maken door herbebossing en het maakt deel uit van het leerprogramma in Malawi. En er komen steeds meer voorbeelden en verhalen van mensen die permacultuur in hun levens vervlechten.

Ethiek

Er zijn drie ethische principes die de kern van permacultuur vormen: zorg voor de Aarde, zorg voor de mens en eerlijk delen. Ze kunnen gebruikt worden als leidraad om beslissingen te nemen en onze levensstijl te bepalen. Zorgen we voor de Aarde, voor onszelf en elkaar? Handelen we rechtvaardig? Elk ethisch principe heeft een waaier aan betekenissen en subtiliteiten die ons in staat stelt onze keuzes dieper te onderzoeken, de impact van onze acties in te schatten en mogelijkheden met meerdere voordelen te vinden. We kunnen de ethiek belichamen in ons dagelijks denken en handelen. Deze principes zijn niet uniek voor permacultuur; veel culturen, religies en groepen over de hele wereld delen ze. Ze kunnen beschouwd worden als 'levensethiek'.

Zorg voor de Aarde

Dit principe vraagt ons de biodiversiteit van de planeet te respecteren, te bewaren en van nieuwe habitats te voorzien.

De Aarde is een levend organisme, in staat om zichzelf te reguleren, te evolveren en de overvloed aan leven dat het in zich draagt te behouden. Permacultuur is een manier om waarde toe te kennen aan al het leven op Aarde. Het vraagt ons zonder uitzondering al het leven te respecteren omwille van de intrinsieke waarde in plaats van alleen de planten en dieren die we als mens nuttig of aantrekkelijk vinden. We zijn immers niet de eigenaars van deze planeet.

Bodemosie, lucht- en watervervuiling, uitstervende soorten en smeltende ijskappen zijn maar een aantal gevolgen van menselijke acties. Zonder positieve tussenkomst zal de levenskwaliteit van alle soorten verder eroderen. Zorg voor de Aarde heeft als doel deze schadelijke processen een halt toe te roepen en de effecten om te draaien.

Moderne landbouwpraktijken vormen een deel van het probleem. Er zijn passendere technologieën beschikbaar die productiviteit en vruchtbaarheid verhogen terwijl ze minder chemicaliën nodig hebben en dus minder vervuילend zijn. Voorbeelden hiervan zijn agrobosbouw, zaden bewaren, groenbemesting, compost en ingebouwde pestbestrijding. Hoe we bossen beheren, omgaan met

Observeer hoe vaak je het kastje de komende dagen zonder nadenken opent om het te pakken. (Wellicht moet je je huisgenoten laten weten dat je een experiment doet, aangezien zij hetzelfde kastje zullen opendoen en geïrriteerd kunnen raken!) Denk nu na over wat je wilt aanmoedigen in je leven; lezen, muziek maken of gezonde tussendoortjes eten. Waar kun je ze plaatsen zodat je er makkelijker tijd aan besteedt?

Zones van mensen

Zones kunnen ons ook helpen om onze verbindingen met mensen in kaart te brengen. Elke zone heeft bepaalde eigenschappen, hoewel die niet vaststaan en geen duidelijke grenzen hebben.

Zone 00 – onszelf.

Zone 0 – partners, echtgenoten, kinderen, huisgenoten, mensen die we het vaakst zien.

Zone 1 – vrienden en andere familie.

Zone 2 – buren, collega's, kennissen, scholen, clubs, mensen waarmee we gedeelde banden, verstandhoudingen, aannames en motivaties hebben.

Zone 3 – gemeenschappelijke interesses of plaats, vrienden van vrienden, gedeelde cultuur.

Zone 4 – nationaal.

Zone 5 – mondiaal, de wildernis, mensen die we waarschijnlijk nooit ontmoeten; deze zone bevat het grootste aantal mensen.

In welke zone mensen zich bevinden, kan veranderen met de tijd. Mensen zitten niet altijd in de zone waar we hen graag zouden willen hebben; sommige zijn verder weg en sommige dichterbij. Hoe we onze relaties met mensen onderhouden, kan afhangen van de zone waar ze in zitten. De draagwijdte van onze sociale vaardigheden en ons vermogen om in relatie te staan tot mensen, verschilt per zone. Sommigen van ons hebben mededogen en begrip voor mensen in zone 5 en wijden hun leven aan mensen in andere landen van wie ze de meeste nooit zullen zien. Anderen investeren hun energie in het creëren van een hechte familie.

Zone 00

Dit is de plek waar we het meeste impact hebben. We staan centraal in alles wat we doen en als we onze energiehuishouding hier niet goed verzorgen, heeft dit effect op de andere zones. In ons innerlijk landschap cultiveren we mededogen, liefde, begrip en motivatie; van hieruit kunnen we anderen voeden en aanmoedigen.

Input en output

Alle systemen hebben input en output nodig. Als input zijn er de behoeftes van het systeem en de output wordt gevormd door de producten of opbrengsten. In een natuurlijk systeem komt de input van de zon en de regen. De output wordt in het systeem of door een ander levend systeem gebruikt. Bladafval wordt bijvoorbeeld in de bodem verwerkt door organismen en is dus een lokale duurzame hulpbron. Als niet aan de nodige input tegemoet gekomen is, is er werk nodig om dit te vervullen. Een tuin krijgt misschien niet voldoende regenval zodat er geïrrigeerd moet worden. Huisdieren zijn niet in staat te foerageren dus moeten ze gevoed worden.

Niet vervulde input = werk

Als de output van een systeem niet gebruikt wordt, wordt het afval of vervuiling. Dit is het geval met bladeren die op het asfalt vallen of mest uit legbatterijen.

Ongebruikte output = vervuiling

Alles wat we doen, is verbonden met input en output. We moeten bijvoorbeeld tijd, energie, planning en geld in een bedrijf stoppen. Als deze dingen niet door het systeem zelf voorzien worden, is werk nodig om dat te doen. Als we een website nodig hebben, maar we kunnen niet ontwerpen, moeten we die vaardigheid van buitenaf inbrengen. We halen ook een en ander uit het bedrijf: loon, producten of diensten. Output van onze acties kan bestaan uit opbrengsten die we willen of kunnen oogsten, zoals vriendschappen, verbindingen en werktevredenheid. Er kan echter ook ongewilde output zijn, zoals stress, verspilde tijd en afval. Output die niet gebruikt of gewild is, wordt vervuiling.

Wanneer we een nieuw project of bedrijf, nieuwe tuin of thuisplek opzetten, zullen we in het begin veel input en weinig output hebben. Ons doel is om met de tijd meer van onze gewenste output en minder input te zien. Bij permacultuur gebruiken we het 80:20 principe. Bij het begin van een ontwerp stoppen we tachtig procent van onze tijd en hulpbronnen in planning en opstart en twintig procent in onderhoud van het systeem. Bij het planten van bomen en vaste planten bijvoorbeeld, worden we in de loop van de tijd met oogst beloond als we tijd en zorg geven en nadenken over welke soorten we gebruiken en waar en wanneer we ze het best kunnen planten.

Input en output onderzoeken is nuttig voor elke activiteit om te evalueren waar we onze energie het beste in kunnen investeren. Bij elke taak of project stellen we ons de vraag: wat stoppen we erin versus wat halen we eruit? Dit brengt

ons bij nog een principe, *minimum inspanning met maximum effect*. Wanneer we beslissen waarvoor we onze inspanningen leveren, zoeken we naar de kleinste actie die de grootste verandering zal brengen. Een voorbeeld hiervan is wanneer we ons huis opruimen: we kunnen veel energie spenderen aan het opruimen van een rek of we kunnen dezelfde energie gebruiken om de vloer schoon te maken, wat een zichtbaarder effect heeft. Dit betekent niet dat het rek later geen aandacht nodig heeft, maar als de energie beperkt is, kies dan de actie met het grootste effect.

Om de input te verlagen, kunnen we manieren zoeken om aan deze behoeftes tegemoet te komen binnen onze systemen. Als we een onvervulde behoefte hebben, wordt die van buitenaf opgevuld door werk of activiteit. Van behoeftes die niet vervuld zijn, kunnen we ongewilde gevoelens en emoties krijgen die ons in een spiraal van erosie brengen. Om behoeftes te vervullen, moeten we meer elementen in onze systemen brengen, elementen vervangen door andere die meer behoeftes vervullen, of meer verbindingen tussen elementen creëren. In een familie kan er werk nodig zijn om voor de kinderen te zorgen of hen te vermaken. Er kan ook ongebruikte output van de energie van de kinderen komen die, indien niet ingezet, door het huis kan galmen als een geluidsvervuiler. Om hiermee af te rekenen, zou een goed ontwerper uitzoeken hoe de output van een deel van het systeem gebruikt kan worden door een ander deel. Kunnen we relaties leggen tussen de verschillende kinderen waarbij de energie van de ene gebruikt wordt om de ander te vermaken? Dit brengt ons bij nog twee ecologische principes:

- **Meerdere elementen voor belangrijke functies** – of simpeler – back-up creëren. Als iets belangrijk is, vind dan meer dan één manier om aan deze behoefte tegemoet te komen. Op die manier is er iets om op terug te vallen wanneer iets kapot gaat of niet werkt. Dit betekent niet drie televisies hebben, maar drie verschillende manieren van ontspannen.
- **Veel opbrengsten voor elk element** – alles in je systeem doet meer dan één ding. Vrienden uitnodigen voor het eten vervult bijvoorbeeld de behoeftes van eten, sociaal contact en ontspanning. Als elk element drie functies vervult, hebben we minder dingen nodig, zijn meer van onze behoeftes vervuld binnen het systeem en is er minder input van buitenaf.

Ontwerpweb

We hebben alle onderdelen nodig om degelijke ontwerpen te maken. Het ontwerpproces staat centraal binnen permacultuur om verandering in gang te zetten en ideeën in realiteit om te zetten. Het ontwerpweb is een kader dat specifiek gemaakt is voor ontwerpen rond de mens. Het is een interpretatie van

het ontwerpproces. Dit is het proces waarop we focussen, hoewel het niet de enige manier is om permacultuurontwerpen te benaderen. Het kan gebruikt worden voor een brede waaier aan ontwerpen, van onze persoonlijke gezondheid tot ons familieleven, van gemeenschapsgroepen tot scholen, van systemen voor gezondheidszorg tot internationale ontwikkelingsprojecten. Diegene voor wie we ontwerpen, is de 'klant' of zijn de 'klanten'. Dit kan een familie, groep of organisatie zijn, of wijzelf. Het web heeft twaalf ankerpunten die elk focussen op een verschillend aspect om een gedetailleerd, holistisch beeld op te bouwen van waar we heen willen en hoe we daar kunnen komen. De hier gegeven vragen zijn algemeen en met een open einde; ze kunnen aangepast worden voor elk wenselijk ontwerp.

ANKERPUNTEN

VISIE

Sta jezelf toe te dromen en doelen te creëren

Wat is mijn ideaal?

Welke overvloed zou ik graag in mijn leven creëren?

Wat zijn mijn wildste dromen?

STEUN

Identificeer wat je gaat helpen

Wat is mijn motivatie om te veranderen?

Welke hulpbronnen heb ik in me?

Welke externe hulpbronnen zijn er beschikbaar?

BEPERKINGEN

Identificeer mogelijke blokkades of

hou het klein en vertraag

Wat houdt me tegen?

Wat zijn mijn beperkende factoren?

Wat wil ik niet veranderen?

Welke bezorgdheden heb ik?

PATRONEN

Identificeer ondersteunende en niet-ondersteunende patronen

Wat zijn de huidige patronen van denken, gedrag en interactie?

Welke spiralen van erosie kan ik identificeren?

Hoe zou een spiraal van overvloed eruit zien?

Welke patronen uit de natuur, van andere mensen of van verschillende oefeningen kunnen me helpen met mijn ontwerp?

Welke succesvolle patronen uit andere delen van mijn leven kan ik naar mijn ontwerp vertalen?

IDEEËN

Verzamel inspiratie

Welke creatieve, avontuurlijke, wilde en gekke ideeën heb ik?

Welke grote, kleine, praktische, routineuze ideeën heb ik?

Welke ontspruitende ideeën heb ik?

PRINCIPES

Kijk door de lens van elk principe

Wat zie ik als ik door de lens van elk principe kijk?

Wat vertelt het me over mijn huidige staat?

Welke ideeën geeft dit me over welke richting ik uit wil en hoe ik daar kom?

INTEGRATIE

Breng alles samen

Hoe kan ik de al verzamelde informatie integreren?

Wat zijn mijn noden in het ontwerp?

Welke systemen kunnen geïntegreerd worden om aan die noden te voldoen?

Uit welke elementen zou elk systeem moeten bestaan?

ACTIE

Maak een plan om dingen gedaan te krijgen

Wat ga ik doen en wanneer?

Welke hulpbronnen heb ik nodig?

Welke opbrengsten en voordelen ga ik oogsten?

MOMENTUM

Hoe blijf je gaande?

Hoe ga ik momentum behouden?

Hoe ga ik momentum opbouwen en vergroten?

Welke steun ga ik wellicht nodig hebben om in de richting van mijn visie te blijven bewegen?

WAARDERING

Focus op dingen om dankbaar voor te zijn

Wat kan ik aan mezelf waarderen?

Wat kan ik waarderen aan de mensen en de wereld om me heen?

Hoe voel ik me momenteel gesteund?

REFLECTIE

Evalueer vooruitgang

Wat is de huidige situatie?

Wat gaat er goed?

Wat is er uitdagend?

PAUZE

Integreer momenten van rust en hernieuwing

Hoe kan ik mijn batterijen opladen?

Hoe kan ik rust inbouwen in mijn ontwerp?

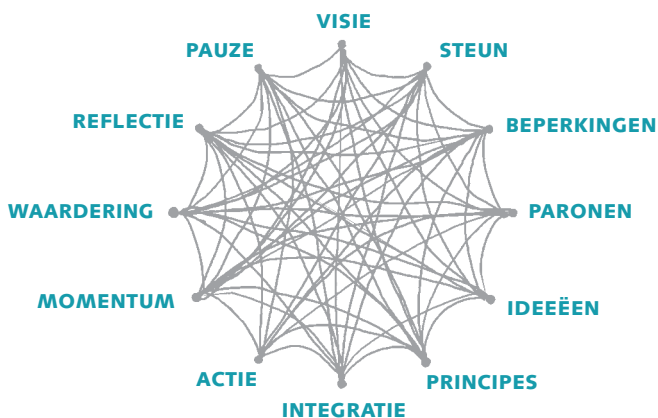
Hoe kan ik mezelf hernieuwen?

Deze ankerpunten kunnen in een volgorde afgewerkt worden die passend zijn voor het ontwerp. Na elk ankerpunt zijn er veel richtingen waarin je kunt bewegen. Je volgende stap wordt mede gestuurd door wat er bij elke vorige stap gebeurt. Het ontwerp kan een intuïtieve beweging zijn voor de ontwerper of een dans tussen de ontwerper, de klanten en het ontwerp, waar de ene stap natuurlijkerwijs tot de volgende leidt. Misschien wil je bijvoorbeeld je ideeën vangen nadat je bezig geweest bent met je *visie*, het verkennen van *patronen* kan je aanzetten tot nadenken over *beperkingen*.

In het begin heb je wellicht niet alle antwoorden op deze vragen; soms moet je er een tijdje op broeden. Je visie kan vaag zijn bij de start, je voelt je onzeker over waar je heen wil. Door je visie tijdens het proces meerdere keren te heroverwegen, kun je meer detail en structuur toevoegen. Je kunt je vrijelijk bewegen in de verschillende fases zonder te wachten tot iets afgerond is voor je verder kunt, wetende dat je terug kunt keren wanneer je wilt. Oplossingen kunnen bij elk van de ankerpunten ontstaan. Terwijl we naar onze beperkende factoren kijken, kan het meteen helder worden hoe we ze kunnen overwinnen, of we kunnen inspiratie halen uit onszelf waarderen. Zorg voor de mens is ingebed in het proces, met de ankerpunten *pauze* om te rusten en *waardering*. Tijd en ruimte geven om te ontwerpen, is een daad van steun en werkt voedend.

Natuurlijke patronen

Het ontwerpweb volgt een natuurlijk patroon. Een web verdeelt de last, vangt dingen op, legt verbindingen, is sterk, licht, herstelbaar en creëert veel rand. Hoe meer stappen gezet worden, hoe meer verbindingen en veerkracht het ontwerp heeft. Alle delen van het web kunnen in principe met elkaar verbonden zijn; dit is het grootste verschil met lineaire processen. Onze *visie* zet onze *ideeën* in gang, *beperkingen* bepalen onze *acties*, en *waardering* kan *momentum* brengen. Verderop in dit boek komen deze verbindingen uitgebreider aan bod.

Als het er eenmaal is, zal het ontwerp naast opbrengsten ook vaardigheden en ervaringen opvangen, aangezien we leren door te doen en we onze ontwerpvaardigheden vergroten voor toekomstige ontwerpen naarmate we meer reflecteren op het proces. Een spin is zich bewust van de vibraties in het web die haar vertellen dat er iets gevangen is. Om het meeste uit ons ontwerp te halen, moeten we ons bewust zijn van de vibraties. We kunnen zo opgaan in het ontwerpen dat we niet opmerken dat er al iets te oogsten is. Observatie is een constante tijdens het proces.

Levensfases

Het ontwerpweb geeft ook systemen ingebed in andere systemen weer. Elk ankerpunt is een holon, een systeem op zichzelf; het is ook deel van een groter systeem, de fases, die op hun beurt deel zijn van het gehele ontwerp. De ankerpunten geven in vier fases de levensfases weer die we als mens doorlopen.

→ **GroEIFASE:** *visie, beperkingen en steun*; dit zijn de ankerpunten van het kind. De fase wordt voorgesteld door het zaadje dat het potentieel toont en gaat helpen om groei te vergroten of beperken.

→ **OntDEKKINGSFASE:** De volgende fase is die van de leerling, de jongvolwassen die leert, denkt en zich uitdrukt. Dit wordt weergegeven door de wortels die uitreiken, zoeken en verkennen met *patronen, ideeën en principes*.

→ **ProductIEFASE:** De volwassen fase van beslissen, doen en produceren wordt voorgesteld door het fruit. Hier kijken we naar de opbrengsten van ons ontwerp met de ankerpunten van *integratie, actie en momentum*.

→ **ReflectIEFASE:** *waardering, reflectie en pauze* zijn de stappen van de oudste vol inzicht en introspectie, gerepresenteerd door de volwassen boom.

Ontwerpmethodes

Naast het benaderen van de ankerpunten als een serie prangende vragen zijn er andere gereedschappen waarmee we inzicht kunnen verwerven. Veel van de oefeningen zijn gebaseerd op de ankerpunten, op maat voor een specifiek thema. Je zult merken dat sommige meer dan één van de ankerpunt-symbolen hebben en zo laten zien hoe de ankerpunten kunnen vermengen of elkaar opvolgen. We gebruiken onze gereedschapskoffer om het ontwerpweb op te bouwen en dan dieper in te gaan op elk van de ankerpunten in het laatste deel. We kijken hoe we verschillende gereedschappen en methodes kunnen gebruiken bij het ontwerpen voor onszelf, met andere mensen, in grotere systemen en voor andere culturen.

Op ons best

In elk van ons ligt een immense bron van onaangesproken energie met het potentieel voor heling, creativiteit, wijsheid en veel andere verborgen talenten. Ons welzijn verbeteren is een van de stappen om deze energie vrij te laten. Dit hoofdstuk verkent de manieren waarop we energielekken kunnen stoppen, om meer te bereiken. We kijken hoe we ons kunnen openstellen voor onze creativiteit. We bekijken onze eigen overvloed door een eerlijke broodwinning en echte rijkdom. Het hoofdstuk eindigt met nadenken over de betekenis van zelfbewustzijn en leiderschap. Dit zijn allemaal systemen van groei, expansie, verandering, duidelijkheid en nieuwe horizons in onze levens.

Ons potentieel leven

We zijn allemaal in staat om grote hoogtes te bereiken. Sommigen van ons stappen al in hun potentieel, bij anderen blijft het latent aanwezig, verborgen achter het gordijn. De innerlijke wereld is zo weids als de uiterlijke; er ligt een oneindig, expansief universum in elk van ons. We kunnen ons potentieel aanraken via observatie en ontwerp en zo de mogelijkheden van ons zijn ontvouwen. Ons potentieel is grenzeloos; we kunnen het niet bereiken of vervullen omdat we onszelf altijd net iets verder drijven. We zijn ook perfect in het moment, zoals een baby niet minder perfect is dan een volwassene.

Ons verruimde zelf kan een compleet andere vorm hebben dan ons huidige zelf. Het is niet meer van hetzelfde, maar een grotere versie van onszelf, als de evolutie van een jong boompje naar een volgroeide grote boom. Een rups verandert in een vlinder, een druivenpit wordt een wijnstok. Dit is natuurlijk beangstigend voor onze gremlins die misschien de wacht houden bij de drempel. Onze gremlin kan ons onder druk zetten om te blijven waar we nu zijn. Als een zaadje ontspruit, moet het omhulsel barsten. Op dezelfde manier kunnen onze groei en ons leerproces betekenen dat we oude gehechtheden moeten loslaten, alsof we vervellen van het verleden naar het heden om te kunnen stralen. Dit schept helderheid voor onze grotere visies.

Wanneer we op ons best zijn, dienen we de wereld en dragen we volledig bij. Ons eigen potentieel hangt samen met het potentieel van anderen en de cultuur waarin we leven. Door ons potentieel te leven, moedigen we anderen aan hetzelfde te doen. Wanneer we groeien, nemen de mogelijkheden toe. Als we allemaal groeien en ons collectief potentieel vergroten, stijgen de mogelijkheden nog meer. Het is niet te voorspellen welke technologische en interpersoonlijke oplossingen er bestaan op het vlak van het collectieve potentieel die ons toelaten op een duurzame harmonische manier te leven. Op ons best zijn laat ons toe om deel te nemen aan de Grote Ommekeer en deze sneller te laten gebeuren.

Effectief zijn

Om op ons best te zijn, moeten we doen wat we willen en er efficiënt in zijn. Tijd wordt vaak aangehaald als een van onze voornaamste beperkende factoren. We hebben allemaal evenveel tijd in een week, alleen maken sommige mensen er effectiever gebruik van dan anderen. De meesten van ons hebben manieren om tijd te verspillen in ons dagelijks leven. Door te bekijken hoe we tijd kunnen besparen, stellen we ons open voor het grotere plaatje van wat we zouden willen bereiken. Zelfs kleine besparingen van een uur per week brengen ons voordelen. Een uur muziek of yoga per week kan een verschil maken in ons

welzijn. Bespaarde tijd kan impact hebben op onze systemen rond zorg voor de Aarde. Dit kan zo simpel zijn als genoeg tijd hebben om lunch te maken in plaats van het voorverpakt in de supermarkt te kopen. Effectiviteit is een gewenst of vooropgezet resultaat produceren. Om dit te kunnen, moeten we helder hebben wat de gewenste uitkomst is, anders eindigen we ergens totaal anders. We moeten ook aandacht schenken aan de grotere effecten en de input die het vraagt om het resultaat te bereiken. Wanneer we in de flow zitten, duidelijk en resoluut zijn, loopt alles vlot en hebben we het gevoel iets te bereiken. We zien het grotere plaatje en focussen op de details. We floreren, kunnen taken afmaken en vooruitgang boeken. We zijn in staat om de taken die we onszelf opleggen ongehaast en succesvol te combineren en een hoge werkstandaard te behouden. We hebben duidelijkheid en ruimte in ons leven.

Lekken en blokkades

Identificeren waar we tijd en energie verliezen, helpt ons om de situatie te verbeteren. Lekken in het systeem weerhouden ons ervan volledig effectief te zijn. Observeren waar ze zitten, kan ons helpen om ze te dichten.

Een aantal patronen van energielekken die vaak geobserveerd worden, zijn:

- *te veel hooi op onze vork nemen*
- *tijd verspillen aan onbelangrijke activiteiten*
- *te laat komen*
- *dingen verliezen*
- *gebrek aan organisatie*
- *afspraken vergeten*

Bedenk voor je nieuwe projecten aanneemt hoe groot ze kunnen worden. Het is makkelijk veel te zaaien – zaadjes zijn klein en zitten snel in de grond – maar daarna moet je ze water geven. Dat is een kleine dagelijkse taak. Al gauw moeten de plantjes verpoot worden, wat meer werk is. Dan hebben we ook tijd nodig om te oogsten. Als we te veel zaaien, eindigen we met meer plantgoed dan we kunnen verzorgen. We moeten een hoeveelheid zaaien die we kunnen onderhouden en voeden.

Soms moeten we het dek leegmaken voor we meer aan boord kunnen nemen. Als we een achterstand van zaailingen hebben die verpoot moeten worden, is het nuttig dat te doen in plaats van meer te zaaien. Wanneer een deel van het systeem overbelast is, creëert het blokkades in andere delen van het systeem. Als we ons tijdbudget overschrijden, is het nodig om te snoeien. Wat kunnen we van onze lijst schrappen? Kunnen we iemand anders vragen om iets te doen of nee zeggen?

Deel

5

Verbinden met de wereld

Hoofdstuk 12:

Ons mondiale landschap

- Het grotere plaatje
- Gelijkenissen en verschillen
- Mondiale uitdagingen
- Wereldwijde systemen
- Regeneratieve ontwikkeling

Hoofdstuk 13:

Leren van anderen

- Leren van andere culturen
- Leren van onze voorouders
- Zorgen voor toekomstige generaties

Hoofdstuk 14:

Natuurverbinding

- Het Werk dat Herverbindt
- Diepe ecologie
- Leren van de natuur

We raken niet verdeeld door onze verschillen,
maar door ons onvermogen om deze verschillen
te erkennen, te accepteren en te vieren.

Audre Lorde

Ons mondiale
landschap

Al te vaak gaan we op in ons dagelijkse leven en vergeten we wat er gebeurt met onze medewereldburgers. Uit het oog is uit het hart, toch blijven we onderling verbonden met iedereen en al het leven op de planeet. Dit deel heeft als doel dat we ons openstellen voor die verbindingen. Het is een aanzet tot een mondiaal permacultuurperspectief. Dit is in voortdurende ontwikkeling nu meer en meer mensen gaan denken en handelen als een mondiale familie.

Dit hoofdstuk begint met observatie, we denken na over gelijkenissen en verschillen en hoe die gebruikt kunnen worden voor een groter begrip. We kijken naar mondiale uitdagingen vanuit het oogpunt van de permacultuurethiek. Dit leidt ons naar het denken over de wereldwijde systemen waar de planeet van doordrenkt is. Het laatste deel neemt ontwikkeling onder de loep.

Het grotere plaatje

Net zoals bij de andere delen beginnen we met observeren. Veel van wat er gebeurt in de wereld ligt buiten ons gezichtsveld en we ontvangen informatie via externe bronnen zoals de media. Als we het effect van onze acties observeren, zien we hoe en waar we kunnen helpen. We nemen onder de loep wat er elders in de wereld gebeurt dat ons op korte of lange termijn (in)direct zal beïnvloeden. Observatie maakt dieper begrip, dankbaarheid en bewustzijn mogelijk. Op basis van onze observaties kunnen we vragen om verandering, provocatief zijn en ons eigen gedrag, onze houding en prioriteiten veranderen. Mondiale indicatoren helpen te bepalen waar we onze internationale inspanningen op kunnen richten, helpen om naar wereldwijde trends te kijken en om toekomstige problemen te voorspellen en vermijden.

Media

We hebben een uitgebreid wereldwijd mediasysteem, maar het nieuws dat we ontvangen via onze kranten en televisie is onderhevig aan de vooroordelen en filters van de cultuur van waaruit we kijken. We krijgen zelden het hele verhaal vanuit alle verschillende perspectieven te horen. Onze toegang tot verschillende percepties is sterk gestegen met het internet. Dat voorziet ons van een nooit geziene inkijk in de wereld vanuit het perspectief van individuen, organisaties, bedrijven en regeringen; het ligt allemaal binnen handbereik. We gebruiken deze perspectieven om onze visie te verbreden en ons sterker te verbinden met wat er in de wereld gebeurt.

Bruto Nationaal Product

Sinds 1948 is de mondiale indicator van rijkdom het Bruto Nationaal Product (BNP). Dit meet het geld dat per capita gegenereerd wordt, waardoor de geldstromen van verschillende landen vergeleken kunnen worden. Het BNP is echter geen accuraat meetinstrument voor wat er werkelijk in een land plaatsvindt en negeert belangrijke thema's, zoals Robert Kennedy al in 1968 aanhaalde. 'Te veel en te lang hebben we gemeenschapswaarden en het uitblinken van individuen ingeleverd voor de accumulatie van materiële goederen.'⁶¹ Oorlog en vervuiling zijn positieve factoren voor het BNP. Ons milieuwelzijn en ons sociale welzijn worden niet geïntegreerd in ons financiële welzijn. Het BNP registreert landbouw voor levensonderhoud (waarmee geen winst gemaakt wordt) niet, wat vele landen ertoe heeft aangezet dit in te ruilen voor commerciële teelt, zogenaamde *cash crops*. Het onderwaardeert veel van het huishoudelijk werk dat vrouwen doen omdat ze niet betaald worden. Kinderen naar een betaalde opvang sturen verhoogt het BNP, thuis voor ze zorgen doet dat niet. Het is zo iets

als de algemene productiviteit van je tuin afmeten aan de hoogte van je tomatenplant, zonder aandacht te geven aan de vrucht, de bodemgesteldheid, de worteldiepte of de staat van de bladeren. Een stijgend BNP is het doel van regeringen geworden en beïnvloedt politieke keuzes en acties. Een fout doel zorgt ervoor dat de mensheid de verkeerde richting op gaat. Om de inspanningen aan te passen, moeten we de wegwijzers verplaatsen.

De termen 'ontwikkelde landen' en 'ontwikkelingslanden' zijn het resultaat van het BNP. Ze bevatten aannames die uitgedaagd moeten worden. 'Ontwikkeld' impliceert dat we onze bestemming hebben bereikt, dat de ontwikkelde wereld de climax is van onze samenleving. 'In ontwikkeling' suggereert dat deze landen op hetzelfde pad zijn en dezelfde plek willen bereiken. Eigenlijk is 'overontwikkeld' een term die de lading beter dekt. Ook een andere, vaak gebruikte term, namelijk 'geïndustrialiseerde landen', is achterhaald, aangezien industrie meer en meer wereldwijd aanwezig is. Termen als 'eerste wereld' en 'derde wereld' duiden op grenzen, onderverdelingen, hiërarchieën en verschillen, eerder dan op continuïms en verbindingen. Toch is het handig om woorden te hebben die differentiëren; de term 'het Westen' kan gebruikt worden om te verwijzen naar de moderne cultuur die stoelt op economische groei en technologische vooruitgang – hoewel dit geografisch niet helemaal klopt. De term 'twee derde wereld' representeert preciezer dat deel van de wereld dat nog steeds een laag BNP heeft. Het is accurater qua verhouding wat gebied, bevolking en biodiversiteit betreft en kan daarom de 'meerderheidswereld' genoemd worden. Die term doet denken aan het ethische principe van eerlijk delen en illustreert hoe het denken en de benadering moeten veranderen. Er zijn niet alleen ongelijkheden tussen landen, maar ook binnen landen zelf zijn enorme verschillen op het vlak van rijkdom en toegang tot hulpbronnen.

BNP is geen accurate manier om armoede te definiëren. Er zijn rurale gebieden in de meerderheidswereld die op die manier gezien worden als de armste ter wereld met minder dan honderd dollar per persoon per jaar. Maar hoewel hun financiële bronnen hoogst beperkt zijn, hebben ze vaak een huis, vee, zelfgeteeld eten, land en een hechte familie plus gemeenschap om hen te steunen. Omgekeerd zijn er in het Westen mensen die in extreme armoede leven, die al deze zaken niet hebben, maar wel meer dan honderd dollar per jaar verdienen.

Andere indicatoren

In 1972 introduceerde de koning van Bhutan het Bruto Nationaal Geluk (BNG), dat een land doorlicht op basis van hoe gelukkig de mensen er zijn. De vier belangrijkste pijlers zijn duurzame ontwikkeling stimuleren, culturele waarden bewaren en promoten, milieubescherming en goed beleid. Andere landen gebruiken nu dit meetinstrument ook.

De ecologische voetafdruk is dan weer een meetmethode voor individuen en landen om hun milieu-impact en gebruik van natuurlijke bronnen in kaart te brengen. Het meet hoe snel we bronnen consumeren en afval produceren vergeleken met hoe snel de natuur ons afval kan verwerken en nieuwe bronnen kan genereren⁶². Momenteel gebruiken mensen wereldwijd het equivalent van anderhalve planeet, of anders gezegd, het kost de Aarde anderhalf jaar om te regenereren wat we in een jaar verbruiken.

De New Economics Foundation startte op haar beurt de Happy Planet Index⁶³ als een manier om deze twee meetinstrumenten te combineren met daarbovenop de levensverwachting om 'de ecologische efficiëntie te tonen waarmee menselijk welzijn verspreid is over de wereld'. De data zijn gebruikt om een handvest te maken van de principes en doelen die nodig zijn om een gelukkige duurzame planeet te produceren. De tien stappen naar duurzaam welzijn zijn:

- * *Extreme armoede en honger uitroeien*
- * *Gezondheidszorg verbeteren*
- * *Schulden verlichten*
- * *Waarden verschuiven*
- * *Zinvolle levens ondersteunen*
- * *Mensen in hun kracht zetten en goed beleid promoten*
- * *Milieugrenzen identificeren en economisch beleid ontwerpen binnen die grenzen*
- * *Systemen ontwerpen voor duurzame consumptie en productie*
- * *Klimaatverandering aanpakken*
- * *Metten wat telt*

Dat laatste punt is erg nuttig voor onze observatie van het grotere plaatje. Wat onthullen mondiale indexen? Welke geven ons nuttige en onbevooroordeelde informatie? De vele verschillende mondiale indexen leren ons over andere culturen.

De wereld als honderd mensen

De 100 People Foundation⁶⁴ heeft geprobeerd een simpele weergave te maken van het complexe beeld van de wereldbevolking. Door alle huidige statistieken te behouden en de bevolkingsgrootte te laten krimpen tot honderd, is het makkelijker grip te krijgen op de dynamieken die spelen. Het project is een fascinerende manier om te kijken naar de diversiteit van de menselijke beleving op de planeet, een benadering om onze gedeelde menselijkheid en onze verschillen te begrijpen en ons begrip van problemen waar mensen wereldwijd mee geconfronteerd worden te verhogen. Er wordt gefocust op tien kritische wereldwijde thema's die ons allen aangaan: water, voedsel, transport, gezondheid, economie, onderwijs, energie, huisvesting, oorlog en afval. De statistieken roepen vragen

op als: is er genoeg schoon water voor iedereen op de planeet? Zijn er betere manieren om schoon water beschikbaar te maken? Hoe kunnen we landbouwpraktijken verschuiven en technologieën verbeteren zodat iedereen genoeg te eten heeft? Wat is het volledige kostenplaatje van oorlog? Het is ontvullerend te beseffen dat elke persoon (van die honderd mensen) in feite voor zeventig miljoen mensen staat. Het herinnert ons aan de noodzaak om wereldwijd in basisbehoeftes te voorzien en helpt ons om te waarderen wat we hebben wat we soms als vanzelfsprekend ervaren.

De wereld als dorp van 100 mensen zou er zo uitzien:

